

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **L. K.,** zast. advokátem JUDr. Marošem Matiaškem, se sídlem Mánesova 1175/48, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2022, č. j. 20 Az 67/2021 – 24,

takto:

I. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 14. 1. 2022, č. j. 20 Az 67/2021 – 24, **se ruší** a věc **se** mu **vrací** k dalšímu řízení.

II. Ustanovenému zástupci JUDr. Maroši Matiaškovi, advokátovi se sídlem Mánesova 1175/48, Praha 2, **se určuje** odměna a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 8228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým byla odmítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 9. 2021, č. j. OAM-177/LE-VL17-ZA20-R2-2020, ve věci mezinárodní ochrany.

[2] V **kasační stížnosti** stěžovatel nesouhlasí s odmítnutím žaloby, uplatňuje důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.; tvrdí, že žaloba, byť byla stručná, obsahovala alespoň v hrubých rysech, v čem konkrétně je podle něj správní rozhodnutí nezákonné a nesprávné. Stěžovatel tvrdí, že městský soud vůbec nezkoumal, zda žaloba (ne)obsahuje žalobní body, a bez dalšího ji jako neprojednatelnou odmítl; usnesení městského soudu má proto za nepřezkoumatelné. Dále dodal, že městský soud neustanovil stěžovateli zástupce, byť z žádosti o ustanovení zástupce jasně vyplývalo, že jeho prostřednictvím hodlá stěžovatel, který se neorientuje v právních předpisech a neovládá český jazyk, žalobu kvalifikovaně doplnit; v této souvislosti uvádí, že bez zástupce stěžovatel ani řádně

neporozuměl výzvě soudu k odstranění vad žaloby. Namítá rovněž, že na výzvu soudu k odstranění vad žaloby s pomocí známého reagoval a vzhledem k tomu, že požadoval projednání věci při ústním jednání, se domníval, že v rámci ústního jednání případné nesrovnalosti odstraní a pokusí se je vysvětlit. Městský soud však rozhodl bez jednání a žalobu bez dalšího odmítl. Stěžovatel dále poukazuje na nesprávné posouzení vyhodnocení situace v Gruzii, a to v kontextu hrozby vážné újmy; v této souvislosti odkazuje na různé zdroje informací o politické a bezpečnostní situaci v této zemi a dodržování právních záruk.

[3] **Nejvyšší správní soud** po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, se zabýval tím, zda je kasační stížnost přijatelná (§ 104a s. ř. s.).

[4] Pro vlastní vymezení institutu nepřijatelnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na své usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS, v němž vyložil neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. Znaky tohoto pojmu jsou naplněny v případě „*rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu*“. Podle citovaného rozhodnutí je tedy kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[5] Ve světle takto vymezených kritérií Nejvyšší správní soud konstatuje, že důvody uvedené v kasační stížnosti lze podřadit pod zásadní pochybení městského soudu při rozhodování o žalobě, která měla za následek nepříznivý dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto přijal kasační stížnost k věcnému projednání.

[6] Nejvyšší správní soud ze soudního spisu městského soudu zjistil, že stěžovatel podal v zákonné lhůtě žalobu, v níž dostatečně identifikoval napadené správní rozhodnutí, uvedl, v čem má za to, že žalovaný při posouzení žádosti pochybil, jednoznačně uvedl rovněž, čeho se domáhá (petit).

[7] Stěžovatel v žalobě konkrétně namítal, že zprávy, z nichž správní orgány vycházely, nejsou zjevně aktuální, dále uvedl, že nebyl dostatečně spolehlivě zjištěn skutkový stav věci; namítl porušení § 3 správního řádu. Dále uvedl, že byl nesprávně posouzen jeho případ z hlediska § 12 písm. a) zákona o azylu, dodal, že v žádosti uvedl, že byl pronásledován gruzínskou tajnou službou za uplatňování politických práv a svobod, poukázal na pohovor, v němž uvedl konkrétní obavy a nebezpečí, která mu hrozí; vyjádřil nesouhlas se způsobem, jakým žalovaný vyhodnotil relevantní skutečnosti vyplývající z výpovědi stěžovatele a ze shromážděných informací o politické a bezpečnostní situaci a stavu dodržování lidských práv v Gruzii. Namítl, že jeho tvrzení obsahovala dostatek informací svědčících o pronásledování, jemuž byl stěžovatel vystaven; tato tvrzení přitom nebyla správním orgánem vyvrácena.

[8] Městský soud usnesením ze dne 3. 12. 2021, č. j. 20 Az 67/2021 – 19, stěžovateli neustanovil zástupce pro řízení o žalobě, současně jej vyzval k odstranění vad žaloby;

konkrétně uvedl, že *„je třeba, aby vymezil konkrétní důvody, pro které žalobu podává, vylíčil, jakých nezákonných kroků, postupů, úkonů a úvah hodnocení či závěrů se měl žalovaný správní orgán dopustit v procesu při vydání napadeného rozhodnutí či přímo rozhodnutím samým, neboť žaloba v současné podobě je v tomto směru naprosto nedostatečná, neboť obsahuje jen citace z právních předpisů, různorodá konstatování a obecné floskule bez jakéhokoli zárodku žalobního bodu či náznaku individualizace nebo vazby na konkrétní vytýkané vady; dále je nezbytné, aby k prokázání svých tvrzení označil příslušné důkazy.“*

[9] Nejvyšší správní soud na rozdíl od městského soudu se nedomnívá, že by podaná žaloba obsahovala jen *citace právních předpisů, různorodá konstatování či obecné floskule*. Odkaz na § 3 správního řádu stěžovatel zcela zjevně spojil s nedostatečným zjištěním skutkového stavu, přičemž v této souvislosti namítl, že správní orgán vycházel z neaktuálních informací o zemi původu; další odkaz na právní předpis -§ 12 písm. a) zákona o azylu stěžovatel zcela jasně spojuje s nesprávným vyhodnocením výpovědi stěžovatele a jím tvrzeným pronásledování ze strany tajné služby; není tedy pochyb o tom, že stěžovatel namítal nezákonnost závěru žalovaného stran (ne)splnění podmínek pro udělení azylu dle citovaného ustanovení.

[10] Městský soud v odůvodnění napadeného usnesení pouze odkázal na rozhodnutí rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 3. 2018, č. j. 3 Azs 66/2017 – 31, z něhož ocitoval část věty obsahující požadavek na vymezení alespoň jednoho žalobního bodu ve lhůtě dle § 71 odst. 2 s. ř. s., aby žaloba byla projednatelná. Dále konstatoval, že žaloba byla podána včas, že stěžovatele dle § 37 odst. 5 s. ř. s. vyzval k odstranění vad a že stěžovatel vady neodstranil, proto se žaloba odmítá. Takové odůvodnění nepovažuje Nejvyšší správní soud za přezkoumatelné; předně z něj nevyplývá, jak městský soud naložil s doplněním žaloby, které stěžovatel učinil, v čem má za to, že stěžovatel „vady“ žaloby neodstranil.

[11] Nejvyšší správní soud však je především přesvědčen, že podaná žaloba byla projednatelná. Městský soud měl proto v rozsahu uplatněných žalobních námitek přezkoumat, zda žalovaný správně vyhodnotil skutečnosti uváděné stěžovatelem z hlediska konkrétně namítaného § 12 písm. a) zákona o azylu a zda informace o zemi původu stěžovatele byly z hlediska zjištění skutkového stavu posouzení žádosti relevantní, resp. aktuální. Pokud přitom stěžovatel trval na projednání věci při ústním jednání, měl tak městský soud postupovat. Jinými slovy, žaloba netrpěla takovými nedostatky, které by bránily jejímu věcnému projednání, pročež nebyl ani dán důvod pro odmítnutí žaloby (aniž by byla stěžovateli dána možnost účasti na jednání).

[12] Nejvyšší správní soud rovněž dodává, že odkaz městského soudu na část zmiňovaného rozhodnutí rozšířeného senátu není právě přiléhavý. Podstatou tam obecně řešené otázky totiž bylo, zda lze aplikovat § 71 odst. 2 s. ř. s. o koncentraci řízení na neprojednatelné žaloby (žaloby bez jakéhokoliv žalobního bodu) a zda lze na absenci žalobních bodů v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu pohlížet jako na nedostatek podmínky řízení ve smyslu § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. V nyní projednávané věci však primární otázkou bylo to, zda podaná žaloba splňovala obsahové požadavky na projednatelnost, jinými slovy, zda obsahovala tvrzení, která by bylo lze považovat za řádně uplatněné žalobní body. Na tomto místě Nejvyšší správní soud odkazuje naopak na rozsudek rozšířeného senátu ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 – 78, v němž soud konstatoval: *„Smyslem uvedení žalobních bodů [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.] je jednoznačné ustavení rámce požadovaného soudního přezkumu ve lhůtě zákonem stanovené k podání*

žaloby. Zákonný požadavek je proto naplněn i jen zcela obecným a stručným – nicméně srozumitelným a jednoznačným – vymezením skutkových i právních důvodů tvrzené nezákonnosti nebo procesních vad správního aktu tak, aby bylo zřejmé, v jaké části a z jakých hledisek se má soud věcí zabývat." Takový rámec přezkumu stěžovatel v žalobě vymezil.

[13] Naopak v rozsudku ze dne 23. 10. 2009, č. j. 8 Afs 31/2009 - 74, zdejší soud konstatoval: „*Obsahuje-li žaloba pouze obecné tvrzení, že správní řízení o odvolání trpělo vadami ovlivňujícími výrok napadeného rozhodnutí, nejedná se o žalobní bod ve smyslu § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.*" V případě stěžovatele však nelze hovořit o tom, že žaloba obsahovala pouze obecná tvrzení o vadách správního řízení, naopak stěžovatel zcela jasně uvedl, v jakých otázkách má zjištění skutkového stavu, tedy porušení § 3 správního řádu za nedostatečné a v čem považuje právní posouzení za nesprávné.

[14] Nejvyšší správní soud připomíná rovněž rozhodnutí rozšířeného senátu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 – 58, v němž se mimo jiné konstatuje: „*Líčení skutkových okolností v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých" nezákonností, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. (...) Právní náhled na věc se přitom nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami*." Žalobním bodem tak zcela jistě není pouhé uvedení ustanovení správního řádu, či zákona o azylu, které měl žalovaný porušit, aniž by zde byla souvislost s tvrzeními skutkovými (srov. např. rozsudek NSS ze dne 22. 4. 2004, sp. zn. 6 Azs 22/2004). Tak tomu však v případě stěžovatele nebylo.

[15] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 4. 2004, č. j. 5 Azs 18/2004 – 43, zdůraznil: „*Jestliže bylo z obsahu podané žaloby, jakož i z obsahu správního spisu, který měl soud k dispozici, nepochybné, že žaloba byla podána včas, byly zřejmé důvody, z nichž je žaloba podána, jakož i to, čeho se žalobce domáhá, není důvod žalobce vyzývat k doplnění všech těchto údajů, o nichž není pochyb.*" Uvedené závěry dopadají i na nyní projednávanou věc. Městský soud zcela formálně vyzval stěžovatele k odstranění vad žaloby, přičemž konstatoval zcela nemístně, že žaloba obsahuje pouze citace právních předpisů, obecné floskule, apod., ačkoli tomu obsah žaloby neodpovídal; nadto se nevypořádal se samotným obsahem žaloby ani s jejím doplněním, když v odůvodnění napadeného usnesení bez dalšího konstatoval, že vady žaloby stěžovatel neodstranil, proto žalobu odmítl.

[16] Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, uvedl: „*Přepjatý formalismus při posuzování náležitostí žaloby ve správním soudnictví – a stejně tak i jakýchkoliv jiných procesních úkonů účastníků řízení – naprosto neodpovídá principu materiálního právního státu, ale ani samotnému poslání soudnictví. Soudy jsou nezávislé a nestranné státní orgány, které usilují o nalezení spravedlnosti rozhodováním v konkrétních věcech a které nemohou odmítnout zabývat se určitou věcí ze zcela formálních či spíše formalistických důvodů, ale pouze z takových příčin, které poskytování soudní ochrany skutečně vylučují. Při výkladu mezí práva na spravedlivý proces, stanovených soudním řádem správním (např. náležitosti žaloby, lhůta pro její podání, procesní podmínky), je v souladu s čl. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nezbytné šetřit jejich podstaty a smyslu a nezneužívat je k jiným účelům, než pro které byly stanoveny. Nabízejí-li se přitom dvě interpretace, z nichž jedna hovoří ve prospěch výkonu práva na spravedlivý proces a druhá proti němu, musí soud vždy zvolit výklad první.*" Připomenout lze rovněž nález Ústavního soudu

ze dne 21. 9. 2016, sp. zn. I. ÚS 3006/15, podle kterého *„soud poruší právo účastníka na soudní ochranu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod), pokud se na základě neudržitelného výkladu procesních předpisů odmítne zabývat námitkami, které účastník řízení stanoveným postupem u soudu uplatnil.“* Postupem krajského soudu došlo k odepření přístupu stěžovatele k soudu, které nelze akceptovat.

[17] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou, napadené usnesení proto dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil městskému soudu k meritornímu projednání.

[18] Stěžovateli byl usnesením NSS ze dne 1. 3. 2022, č. j. 5 Azs 40/2022 – 11, ustanoven zástupcem JUDr. Maroš Matiaško, advokát. Hotové výdaje a odměnu za zastupování platí v takovém případě stát (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za dva úkony právní služby, a to převzetí zastoupení a podání (doplnění) kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. b) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif], ve výši 2 x 3100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) a § 7 bod 5. téže vyhlášky], k čemuž náleží náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč (§ 13 odst. 4 téže vyhlášky); celkem 6800 Kč. Ustanovený zástupce doložil registraci plátce k DPH, tato částka se proto dle § 57 odst. 2 s. ř. s. navyšuje o daň ve výši 1428 Kč; celkem mu tedy náleží 8228 Kč. Tato částka bude zástupci stěžovatele vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 20. září 2022

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu